

Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölüm Seminerleri kapsamında Türkiye'de din arkeolojisi alanında yapılan ilk çalışmaya imza atan Mardin Artuklu Üniversitesi, Din Bilimleri Anabilim Dalı Dr. Öğretim Üyesi Bilal Toprak tarafından "Din Arkeolojisinin İmkânı ve Göbekli Tepe'ye Dair" başlıklı bir seminer gerçekleştirildi.

Arkeoloji bilimi

Çevrimiçi gerçekleştirilen seminere Sakarya Üniversitesi'nden ve çeşitli üniversitelerden akademisyenler, öğrenciler ve muhtelif meslek mensupları katılım gösterdi. Arkeolojinin hem dünyadaki hem de Türkiye'deki tarihinden söz eden Dr. Bilal Toprak, burada dikkat çeken husus olarak,

Göbekli Tepe konuşuldu

arkeoloji biliminin özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında özgürleştiğini ve nitekim bu tarih öncesinde arkeolojinin genellikle dini ya da din karşıtı varsayımların temellendirilmesinde bir metot olarak kullanıldığını aktardı. Seminerde Göbekli Tepe'nin keşfi ve ihtivası üzerinden ne tür yorumlar yapılabileceği ve bu çıkarımların ne kadar tutarlı olabileceği tartışıldı.

Yazılı ve sözlü

Din arkeolojisi alanının öneminden ve sınırlılıklarından söz eden Dr. Bilal Toprak, "Maddi kültür doğru yorumlandığında yazılı ya da sözlü kültürden daha isabetliydi fakat maddi kültürü yorumlarken kendi kültürel bağlarımız-

dan da sıyrılmak pek mümkün görünmüyordu. Söz gelimi, fermentasyon kalıntılarına sahip bir bardak bir Alman için bardağın bira bardağı olduğu fikrini makul kılarken bir Anadolu insanı için bu bardağın içerisinde muhtemelen keşkek bulunuyordu. Yahut Greko-Romen tapınak anlayışına sahip birisi Göbekli Tepe'de bulunan ocaklar neticesinde oranın bir tapınak olmadığını düşünebilirken ibadethanelerde yapıp kalkan birisi için söz konusu ocaklar oranın bir ibadethane olmasına engel teşkil etmiyordu" şeklinde konuştu. Seminer gelen soruların cevaplaması ve Dr. Öğretim Üyesi Bilal Toprak'ın değerlendirilmesiyle birlikte son buldu.